

Aleg. 14.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskami o zmianę niektórych ustępów uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875 r. odnoszącej się do terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i na okręgi c. k. Starostw.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniach naszych przedkładanych Wysokiemu Sejmowi na zgromadzeniach w roku 1880 i 1881 wnosiliśmy o uchwalenie zmian niektórych ustępów uchwały z dnia 29. Maja 1875 r. w której objawioną została opinia c. k. Rządowi w sprawie terytoryalnego podziału kraju na okręgi Sądów powiatowych i c. k. Starostw.

Powodem do tych przedłożeń, były petycje wielu gmin reklamujących przeciw przyłączeniu ich w roku 1878 do tych sądów powiatowych i Starostw, do których na mocy uchwały powyższej przeznaczone zostały, lub takich, które z powodu nie utworzenia przez c. k. Ministerjum Sprawiedliwości nowo-projektowanych Sądów powiatowych, znalazły się w niedogodnej dla swoich interesów i tak długo trwającej tymczasowości.

Co do sprawy przyspieszenia podziału całego kraju na okręgi sądów powiatowych podług uchwały z dnia 29. Maja 1875 roku i późniejszych, Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 21. Października 1881 roku uchwalił w myśl §. 2. ustawy z dnia 11. Czerwca 1868 r. (Nr. 59. D. u. p.) odpowiednią rezolucję do c. k. Rządu; lecz co się tyczy przeprowadzenia częściowych zmian w rozgraniczeniu istniejących Sądów powiatowych i idącego za tem rozgraniczenia c. k. Starostw oraz okręgów Reprezentacyj powiatowych, sprawa ta oczekuje dotąd od Wysokiego Sejmu odpowiedniego załatwienia.

Z odstąpionych nam ogólnemi uchwałami z dnia 23. Lipca 1880 r. i z dnia 21. Października 1881 roku do załatwienia petycyj w tym przedmiocie, jakoteż i wniesionych wprost do Wydziału krajowego, — przedkładamy niniejszem na uwzględnienie Wysokiego Sejmu tylko takie zmiany, których potrzebę uznała już Komisya administracyjna, rozpatrująca powyższe petycje, lub co do których zebrane przez nas wyjaśnienia czynią je koniecznemi.

Przedewszystkiem zaś mieliśmy tu na uwadze przeniesienie gmin i miejscowości znajdujących się w okręgach takich rad powiatowych, których granice nie schodzą się z granicami starostw i mieszczących się w nich Sądów powiatowych, a których wyłączenie w myśl ustawy z dnia 19 Maja 1868 r. (Nr. 44 Dz. u. p.) z dotychczasowych okręgów, napotyka na liczne miejscowe przeszkody.

I tak:

a) Gmina Machliniec przydzielona do Sądu powiatowego w Żurawnie, starostwa Żydaczowskiego, w niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycyi z d. 27. września 1878 r. L. 391/S. upraszała o przyłączenie jej napowrót do sądu powiatowego i starostwa w Stryju, gdzie do r. 1878 należała, *a pod względem autonomicznym dotąd jeszcze należy.*

Tak wniosek komisji sejmowej prawniczej z d. 3. Października 1878 r. L. 391/S. jakoteż opinia Rady gminnej z d. 8 grudnia 1878 r. popierają powyższe żądania gminy Machlinca, dla której siedziba władz w Stryju pod każdym względem jest wygodniejszą, niż w Żydaczowie i Żurawnie, zwłaszcza, że w Stryju koncentrować się będą dla niej i c. k. starostwo i sąd powiatowy i Rada powiatowa, ulokowane dotąd każde w innym mieście.

b) Gmina Ujście Zielonego na mocy uchwały swej Rady z dnia 21. Stycznia 1879 r., a gminy Łuka, Międzygórze i Trościaniec na mocy takich uchwał Rad gminnych z dnia 13. Lutego 1879 r., upraszają ponownie o przyłączenie ich do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Tłumaczu, gdzie *dotąd pod względem autonomicznym zostają.*

Gminy te objaśniają, iż jakkolwiek w r. 1878 przyłączyły się do tych gmin, które w petycyi z dnia 22. września 1878 r. L. 286/S. prosiły Wysoki Sejm o pozostawienie ich przy sądzie powiatowym w Monasterzyskach, starostwie Buczaickim, to przyłączenie się takie nastąpiło w skutek nieświadomości i nadużycia ich zaufania przez naczelników gmin, którzy nie rozumiejąc o co rzecz idzie, wycisnęli pieczęcie gminne na petycyi, choć żadna uchwała Rady gminnej do tego ich nie upoważniała.

Wydział krajowy mniema, iż należy uwzględnić prośby tych gmin już dlatego, iż wyłączenie ich z okręgu Rady powiatowej w Tłumaczu, gdzie dotąd należą, napotyka na liczne przeszkody tak z powodu w roku 1878 dokonanego uszczuplenia granic tego powiatu, jakoteż z powodu poczynionych przez Radę powiatową różnych urządzeń i zobowiązań dobro publiczne na celu mających, których byt przy zmniejszonych dochodach powiatu byłby zagrożony.

Okoliczność ta, że gminy pomienione leżą na lewej stronie Dniestru, nie stanowi dla nich żadnej przeszkody w komunikacji z Tłumaczem, raz dlatego, że istnieją przewozy promem z linami w Dołhem i Bukowej, tudzież stały most na tracie rządowym w Nizniowie — a powtóre, że w takim samym położeniu znajdują się już gminy Nowosiółki i Petryłów w roku 1878 przez c. k. Ministerstwo sprawiedliwości do sądu i starostwa w Tłumaczu przyłączone.

Za petycyami gmin Ujście Zielone, Łuka, Międzygórze i Trościaniec przemawia to, że mając jednakową odległość do Tłumacza i do Monasterzysk, gdzie pod względem sądowym należą, — Tłumacz przedstawia im tę dogodność, że jest jednocześnie siedzibą c. k. starostwa, urzędu podatkowego i Rady powiatowej w których załatwiać mogą wszystkie sprawy swoje urzędowe, a tak jak jest dziś muszą udawać się w trzy miejsca to jest do Monasterzysk, do Buczacza i do Tłumacza.

Wreszcie uważamy za obowiązek nadmienić, iż przeszkody, jakie przewidywała komisja sejmowa w sprawozdaniu swem z d. 16. Października 1878 r. L. 729/S. na podstawie którego zapadła uchwała Wysokiego Sejmu w dniu 19. Października 1878 r. pozostawiająca te cztery gminy przy sądzie powiatowym w Monasterzyskach, już dziś nie istnieją.

W roku 1879 nastąpiło przeniesienie sądu powiatowego z Jazłowca do Złotego Potoka, a sprawa ta faktycznie nie wywarła żadnego wpływu na pozycje tych czterech gmin, do którego okręgu sądu powiatowego przyłączone być mają.

c) Rady gminne i obszary dworskie w miejscowościach Łuka z Monasterkiem czyli Monasterem i Uniż, upraszają, aby odłączono te miejscowości z nowo-utworzonego okręgu sądu powiatowego w Złotym Potoku i ze starostwa w Buczaczu, gdzie w skutek rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Kwietnia 1879 r. przyłączone zostały — a przydzielono je napowrót do okręgu sądu powiatowego w Obertynie i do starostwa w Horodence.

Jakkolwiek przyłączenie tych gmin nastąpiło zgodnie z opinią Wysokiego Sejmu objawioną w uchwale z dnia 29. Maja 1875 r. to jednak ze względu, że gminy Łuka z Monasterem i Uniż

na poparcie swej prośby przytaczają, że wszystkie stosunki handlowe i przemysłowe łączą je jak najściślej z Obertynem i Horodenką, z którymi komunikować się mogą drogą bitą krajową z dogodnym przewozem na Dniestrze, dalej, że mają znacznie bliżej do Horodenki niż do Buczacza, do którego jak i do Złotego Potoka prowadzi bardzo opuszczona droga gminna przez moczary Dniestrowe; wreszcie *gdy dotąd jeszcze pod względem autonomicznym*, należą do Rady powiatowej w Horodence, która uchwałą z dnia 25. Czerwca 1879 usilnie ich reklamacje popiera, — przeto Wydział krajowy jest zdania, iż należy uwzględnić słuszne żądania proszących.

d) W tem samym położeniu znajduje się gmina Hołyń, która w podaniu zanesionem do nas pod dniem 31. Stycznia 1881 r. na mocy uchwały swej Rady i deklaracji obszaru dworskiego, uprasza o wyłączenie z okręgu sądu powiatowego Roźniatów, starostwa Doliny, a przydzielenie do sądu powiatowego i starostwa w Kałuszu. Gmina ta do roku 1878 należała do okręgu sądu powiatowego w Roźniatowie starostwa w Kałuszu, *gdzie pod względem autonomicznym* podotąd jeszcze należy. Uchwała sejmowa z dnia 29. Maja 1875 r. zgodnie z przedłożeniem Rządowem, wyraża opinię za przeniesieniem jej do okręgu sądu powiatowego, a naturalnie i starostwa w Kałuszu dokąd ma o połowę bliższą drogę niż do Doliny.

Z tych przeto względów, jakoteż z uwagi, że gmina Hołyń przeniesiona do Kałusza, będzie miała skoncentrowane wszystkie urzędy powiatowe i sąd. jesteśmy za zwzględnieniem jej prośby.

e) Gmina Soroki, należąca obecnie do okręgu sądu powiatowego w Gwoźdźcu, starostwa Kołomyi, *lecz okręgu autonomicznego Horodenka*, w uchwale swej Rady gminnej z dnia 9. Listopada 1880 r. uprasza o przydzielenie jej do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Horodence.

Do roku 1878 należała ona do sądu w Gwoźdźcu, starostwa Horodeńskiego, uchwała sejmowa z d. 29. Maja 1875 r. udzieliła opinię, aby Soroki z powodu, że okręg sądu powiatowego w Gwoźdźcu ma się nadal mieścić w starostwie Kołomyjskiem — przenieść do sądu powiatowego w Horodence, przez co pozostałaby nadal przy starostwie w Horodence.

Tymczasem c. k. Ministerjum sprawiedliwości umieszczając sąd Gwoźdecki w starostwie Kołomyjskiem, pominęło wyłączenie gminy Soroki z tegoż sądu i weszła ona razem z okręgiem sądu powiatowego w terytorium starostwa Kołomyjskiego. Soroki leżą o 29 i pół kilometrów od Kołomyi, a o 13 kilometrów od Horodenki, właściwiej zatem będzie, jeżeli pod względem sądowym i politycznym przyłączone zostaną do starostwa Horodeńskiego, gdzie już pod względem autonomicznym należą, a stanie się to, jeżeli z okręgu sądu powiatowego w Gwoźdźcu, przeniesione zostaną do sądu w Horodence.

f) Gminy Dżurków i Żuków z tytułu przynależenia do okręgu sądu powiatowego w Obertynie, który znów powinien się mieścić w starostwie Horodeńskiem w roku 1878 wyłączone zostały z okręgu starostwa Kołomyjskiego a przyłączone do starostwa w Horodence. Przeciw podobnemu zarządzeniu reklamują tak same interesowane gminy, jakoteż i Rada powiatowa Kołomyjska do której okręgu dotąd te gminy należą.

Co do Dżurkowa, to już uchwała Wysokiego Sejmu z d. 29. Maja 1875 udzieliła opinię c. k. Rządowi, aby wyłączyć tę gminę z okręgu sądu powiatowego w Obertynie a przydzielić do sądu powiatowego w Kołomyi, czego właśnie w uchwałach Rady z d. 23. Czerwca 1878 żądała. Co do Żukowa, to wprawdzie rzeczona uchwała nie wspomina o nim, jednak sama gmina już w roku 1878 zanosila w tej mierze protestacją do c. k. Ministerjum przeciw wyłączeniu jej ze starostwa Kołomyjskiego co uchwałą swej Rady z dnia 14. Listopada 1880 r. potwierdziła przywodząc, że takie rozerwanie gminy, ma bowiem starostwo w Horodence, sąd w Obertynie, Radę powiatową w Kołomyi, Radę szkolną okręgową w Śniatynie, c. k. komendę uzupełniającą w Stanisławowie, wreszcie komendę obrony krajowej w Buczaczu, naraża ją na dotkliwe koszta i straty, tembardziej że wszystkie interesa swoje handlowe załatwia w Kołomyi, leżącej daleko bliżej niż Horodenka.

Nakoniec Rada powiatowa w Kołomyi w uchwale z d. 27. Stycznia 1880 r. jednogłośnie oświadczyła się przeciw wyłączeniu gmin Dżurkowa i Żukowa ze swego obszaru z powodu, iż na powiecie tym ciążyą pożyczki zaciągnięte na nabycie realności Rady powiatowej w kwocie 9.885 zł.

których umorzenie dopiero ostatecznie w roku 1891 nastąpi; zatem ubytek gmin obejmujących razem obszaru 9.193 morgów z ludnością 4.038 głów, wpłynąćby musiał na zmniejszenie dochodów powiatu, a ewentualnie na znaczne powiększenie stopy dodatków do podatków od pozostałych gmin.

Przyznając słuszość wszystkim powyżej przytoczonym okolicznościom, Wydział krajowy jest zdania, że bez naruszenia w czembądź interesów odnośnych sądów i starostw, gminy Dżurków i Żuków zgodnie z ich życzeniami i potrzebą, zgodnie z opinią Rady powiatowej w Kołomyi i uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 29. Maja 1875 r. mogą być przeniesione do sądu powiatowego i starostwa w Kołomyi, przez co dokonaniem zostanie porównanie granic okręgu autonomicznego ze starostwem, jak tego wymaga §. 2. ustawy z d. 19. Maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. u. p.)

g) Gminy Domażyr, Zielów i Zorniska z powodu przynależności swej do sądu powiatowego w Janowie, zostały w roku 1878 wydzielone ze starostwa Lwowskiego a przyłączone do starostwa w Gródku.

Przeciw temu reklamowały tak samo gminy w uchwałach swoich Rad z d. 28. i 29. Czerwca 1878 r. jakoteż Rada powiatowa Lwowska w uchwale z d. 27. Grudnia 1878 r. (*do której terytorjum jeszcze dotąd należą*), a to z powodu, że nie mając dogodnej komunikacji z Gródkiem, muszą udając się do tego miasta odbywać sześciomilową podróż i to przez Lwów.

Ponieważ życzenie gmin powyższych zgodne jest z uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 29. Maja 1875 r. w której oświadczone opinie, aby gminy Domażyr, Zielów i Żorniska przeniesione zostały do okręgu sądu delegowanego miejskiego we Lwowie, a zatem i starostwa Lwowskiego, przeto i Wydział krajowy zdążając do zrównania granic obszarów Rad powiatowych z granicami starostw, przedkłada powyższe życzenia do uwzględnienia Wysokiemu Sejmowi.

h) Gminy Burczyce stare i nowe podług uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r., powinny być wyłączone z Sądu powiatowego miejsko-delegowanego w Samborze, a przydzielone do okręgu sądu powiatowego w Rudkach, gdzie pod względem politycznym i autonomicznym należały.

Tymczasem Ministerstwo Sprawiedliwości w roku 1878 pozostawiło je przy sądzie w Samborze, a w skutek tego Ministerjum Spraw Wewnętrznych wyłączyło ze starostwa w Rudkach, przyłączając do starostwa w Samborze. Przeciw temu gminy rzezone jak równie i Rada powiatowa w Rudkach, *od której okręgu dotąd gminy Burczyce stare i nowe należą*, w uchwałach Rad swoich zaniósł reklamację z oświadczeniem, że z powodu bliższej odległości Rudek niż Sambora, pragną powrócić do okręgu starostwa w Rudkach a ewentualnie i tamtejszego sądu powiatowego.

Wydział krajowy ze względu zachodzących trudności w przeniesieniu gmin pomienionych z okręgu Rady autonomicznej w Rudkach do okręgu w Samborze, co jednak dla porównania granic okręgów rad powiatowych z granicami starostw uczynić by wypadało, jest zdania, że daleko łatwiej da się ta sprawa przeprowadzić, jeżeli gminy te powrócą do starostwa w Rudkach, a powrócić mogą, jeżeli się je przyniesie ze sądu powiatowego Samborskiego do Rudeckiego.

i) Gmina Meducha na mocy uchwały swej Rady z dnia 11. Marca 1879 r. uprasza o wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Bursztynie, tudzież starostwa Rohatyńskiego, a przydzielenie do sądu powiatowego w Haliczu i starostwa w Stanisławowie.

Za uwzględnieniem tej petycji przemawiają dwie ważne okoliczności. Jedna, że Meducha leżąc tuż pod Haliczem, ma cztery razy krótszą odległość do Halicza niż do Bursztyna, a blisko połowę tej drogi do Stanisławowa niż dziś do Rohatyna; druga, że leżąc na trakcie z Podhajec do Halicza i tworząc klin powiatu Rohatyńskiego, weiskający się między powiaty Podhajcki i Stanisławowski główną stanowi przeszkodę w przeprowadzeniu układów o budowę drogi powiatowej między tymi powiatami. — Rada powiatowa Rohatyńska nie będąc interesowaną w budowie tej drogi dotyczącej tylko krańca jej terytorjum nie chce się przyczynić do żadnych kosztów, zatem przenosząc Meduchę z powiatu i starostwa Rohatyńskiego do sądu w Haliczu i starostwa Stanisławowskiego, ułatwi się zadanie Wydziałom powiatowym w Podhajcach i Stanisławowie, które tym sposobem już bezpośrednio z sobą graniczyć będą.

k) Gmina Iskań na podstawie uchwały swej Rady z dnia 7. Lipca 1879 uprasza, aby wyłączo ją z okręgu sądu powiatowego w Birczy i ze starostwa Dobromilskiego a przydzielono do sądu powiatowego w Dubiecku i starostwa w Przemyślu.

Prośba ta, z powodu, że Iskań leży nierównie bliżej Dubiecka i Przemyśla — niż Birczy i Dobromila, tudzież, że Rada powiatowa w Dobromilu jednozgodnie popiera żądanie gminy Iskań zasługuje na uwzględnienie. Wprawdzie zachodzi tu taka okoliczność, że Dubiecko na mocy rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych od 1. Sierpnia 1878 r. przyłączone zostało do starostwa w Brzozowie, lecz przeszkoda ta usuniętą zostanie z chwilą, gdy p. Minister Sprawiedliwości przystąpi do utworzenia sądu powiatowego w Dynowie w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. i 19. Października 1878 r.

Wreszcie gdyby wypadło obecnie gminę Iskań razem z okręgiem sądu Dubieckiego przyłączyć do Brzozowa, to jeszcze dla niej to miasto będzie wygodniejszą siedzibą starostwa niż Dobromil, a Dynów znacznie bliższym niż Bircza.

l) Gmina Jastkowice z przysiółkami Palenie, Ruda Jastkowska, Moskale, Kuziory, Szwedy i Wołoszyny, uprasza na podstawie uchwały swej Rady z dnia 12. Grudnia 1879 r. o wyłączenie ich z okręgu sądu powiatowego w Rozwadowie i ze starostwa Tarnobrzeskiego, a przydzielenie do okręgu sądu powiatowego w Ulanowie i do starostwa w Nisku.

Wprawdzie Rada powiatowa w Tarnobrzegu przeciwną jest powyższemu żądaniu, jednak Wydział krajowy na posiedzeniu z dnia 17. Lutego 1880 r. L. 5.111 przychylił się do niego z następujących powodów: że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 29. Maja 1875 r. oświadczył się za przeniesieniem tych gmin do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Nisku; że gmina Jastkowice z przynależnościami zajmując obszar przeszło jednomyślowy, leży na tej samej stronie Sanu co i Ulanów; do Tarnobrzega ma 3 i pół do 5 mil drogi a przeciwnie do Niska półtorej i to unikając przeprawy przez San i często wzbierający potok Jannieć. — Dla tych przeto powodów Wydział krajowy popiera żądania gminy Jastkowice z przyległościami.

ł) Gmina Kozielniki uprasza na podstawie uchwały swej Rady o wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przyłączenie do sądu powiatowego delegowanego miejskiego we Lwowie.

Prośba ta jest zupełnie usprawiedliwioną, gdyż Kozielniki graniczą ze Lwowem, od którego są oddalone tylko o trzy kilometry, podczas gdy do Winnik mają przeszło dwa razy taką odległość i często udawać się muszą przez Lwów do Winnik opłacając podwójne myto Zresztą za uwzględnieniem prośby gminy Kozielniki przemawia i ta okoliczność, że miejscowości Pasieka, Siechów i Wulka Siechowska, pomimo, że leżą za Kozielnikami dalej od Lwowa, jednak już należą do sądu powiatowego delegowanego we Lwowie.

Nakoniec, ponieważ zmiana taka nie wywołuje żadnej zmiany w granicach Starostwa i Rady powiatowej, bo gmina pomieniona pozostanie i nadal w terytorium tych władz we Lwowie, zatem Wydział krajowy nie wątpi, że Wysoki Sejm raczy się do jej petycyi przychylić.

m) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycyi Kapituły katedralnej krakowskiej z dnia 21. Czerwca 1880 r. L. 385/s. popartej uchwałami Rad gminnych Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką, podający upraszają o wyłączenie z okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach i Starostwa w Chrzanowie a przydzielenie do Sądu delegowanego miejskiego i c. k. Starostwa w Krakowie.

Kapituła krakowska na niesprawiedliwienie swych żądań przytacza, że Brzezinka stanowi jedno ciało tabularne ze wsią Kobylanami będącą również własnością kapituły z którą bezpośrednio graniczy.

Dzieli je tylko mała rzeczka, którą przy podziale kraju na Starostwa przyjęto za granicę między powiatami Chrzanowskim i Krakowskim tak, że miejscowość Brzezinka i kilka chat z Kobylan dostały się do Starostwa w Chrzanowie i okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach, a reszta Kobylan pozostała przy Starostwie i Sądzie w Krakowie.

Dla usunięcia powstałych z tego powodu niedogodności, tudzież ze względu, iż odległość Brzezinki od Krakowa wynosi mil 2 a od Chrzanowa mil 4, że prócz domu karczemnego i 27 morgów łąk, kapituła nie posiada tam żadnego zabudowania dworskiego i tem samem reprezentacyi obszaru

dworskiego Brzezinki; w końcu że z powodu tego rozdziału jednych dóbr na dwa powiaty, narazoną bywa na liczne utrudnienia przy załatwianiu w urzędach spraw tego majątku, nie wątpi, że Wysoki Sejm zechce przychylić się do jej prośby.

Gminy wsi Brzezinki, tudzież Niegoszowice z Sowiarką, przyłączają się również do tej petycji, a to z powodu krótszej o połowę odległości dla nich Krakowa niż Chrzanowa, tudzież z powodu, że uczęszczając dwa razy na tydzień z produktami swemi na targ do Krakowa, mają sposobność bez kosztu i straty czasu, załatwiać tam wszystkie swoje sprawy.

Gminy te oświadczając życzenie przydzielenia ich do Starostwa w Krakowie, z gotowością pozostania przy okręgu Sądu powiatowego w Krzeszowicach, co jednak sprzeciwia się zasadzie §. 10 ustawy z dnia 19. Maja 1868 r. (N. 44 D. u. p.) stanowiącego, że granice powiatów politycznych nie mogą przecinać granic okręgów sądowych, przeto Wydział krajowy podzielaając w zupełności zapatrywania komisji sejmowej wyrażone w sprawozdaniu z dnia 1. Lipca 1880 r. wnosi o udzielenie opinii c. k. Rządowi, aby miejscowość Brzezinka z gminami Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką ze Starostwa w Chrzanowie i Sądu powiatowego w Krzeszowicach wyłączone a do Starostwa i Sądu delegowanego miejskiego w Krakowie przydzielone zostały.

n) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycji z dnia 23. Czerwca 1880 r. l. 337/s. gmina i obszar dworski Czerkasy, tudzież w petycji z dnia 15. Czerwca 1880 r. l. 206/s. gmina i obszar dworski Horbacze, upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Komarnie i ze Starostwa w Rudkach a przydzielenie do Sądu powiatowego w Szczercu, względnie i obwodowego we Lwowie, tudzież do Starostwa we Lwowie.

Uchwała Komisji sejmowej prawniczej z dnia 25. Czerwca 1880 r. uwzględnia powyższe żądania obok siebie położonych gmin Czerkasy i Horbacze, odnośne Rady powiatowe (L. W. 60103/81) popierają także ich życzenia, zatem i Wydział krajowy nie może być przeciwnego zdania, zwłaszcza, że gminy te oddalone są od Rudek mil 4, od Komarna mil 3, a od Sambora mil 9, po przydzieleniu ich zaś do Szczerca miałyby jedną milę do tego miasta a 4 do Lwowa koleją żelazną Albrechta, z którą połączone są przez stację Czerkasy, co by im znaczną przyniosło ulgę w ponoszeniu kosztów podróży przy załatwianiu spraw urzędowych.

o) W niezadowolonej przez Wysoką Izbę petycji z dnia 12. Czerwca 1880 r. L. 162/s. Rada gminy i obszar dworski Ostra upraszają o wyłączenie ich z nowoutworzonego okręgu Sądu powiatowego w Złotym Potoku i ze Starostwa w Buczaczu, a przyłączenie napowrót do okręgu Sądu i Starostwa w Tłumaczu. Gmina Ostra, chociaż względem Tłumacza leży po drugiej stronie Dniestru, jednak część jej gruntów znajduje się za Dniestrem, z powodu czego ma stały przewóz promem przez tę rzekę. Do Tłumacza z Ostrej jest mila jedna po dobrej drodze, a do Złotego Potoka dwie, zaś do Buczacza trzy; pod każdym tedy względem, czy odległości, czy stosunków handlowych, czy wreszcie skoncentrowania wszystkich spraw urzędowych w jednym mieście, Tłumacz przedstawia dla tej gminy wszelkie dogodności.

Uchwała komisji sejmowej z dnia 22. Czerwca 1880 r. stanowczo oświadczyła się za przychyleniem do tej petycji, przeto i Wydział krajowy pomimo, że uchwała sejmowa z d. 29. Maja 1875 r. zakwalifikowała tę gminę do okręgu Sądu okręgowego w Złotym Potoku jest zdania, że powrót jej do Sądu i Starostwa w Tłumaczu będzie dla dobra i wygody mieszkańców pożądanym.

p) Gminy Jabłonica ruska, Hroszówka i Ulucz, łącznie z właścicielami obszarów dworskich w odstąpionej do załatwienia przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycji z dnia 8. Lipca 1880 r. L. 717/s. upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa w Dobromilu a przydzielenie do Starostwa i Sądu powiatowego w Brzozowie.

Gminy te skutkiem przeniesienia siedziby c. k. Starostwa z Birczy do Dobromila, znalazły się na drugim krańcu tego powiatu, oddalone od Dobromila o 60 do 70 kilometrów, a stąd narazone są na ponoszenie znacznych kosztów i straty czasu przy załatwianiu swoich interesów tak w Starostwie jakoteż w Urzędzie podatkowym, Sądzie i Radzie powiatowej zmuszone odbywać podróże po drogach górzystych, poprzeżnianych licznymi potokami. W tym wypadku Brzozów o połowę drogi

bliżej dla nich będący, w którym skoncentrowane są wszystkie powyżej wymienione urzęda, na pierwszy rzut oka przedstawia znaczne dla nich dogodności. Tego samego zdania była i komisya Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu swem z dnia 21. Lipca 1880 r., dlatego też Wydział krajowy wnosi o zmianę uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. Maja 1875 r. w tym punkcie, aby gminy Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulucz, z okręgu Sądu powiatowego w Birczy i ze Starostwa w Dobromilu wyłączone, a do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Brzozowie przydzielone zostały.

r) Gminy Góra Motyczna, Żyraków i Wola Wielka z Wolą małą i Zawierzbem, Straszęcin, Grabiny, Latoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa, na mocy uchwały swych Rad gminnych upraszają o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Dębicy, ze Starostwa Ropczyckiego. a przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego i Starostwa w Pilźnie. Gminy powyższe żądanie swoje usprawiedliwiają tem, że do Pilzna mają daleko bliższą drogę niż do Ropczyc, a pierwsze pięć leżą po tej samej stronie rzeki Wisłoki co i Pilzno. Ostatnie znowu cztery, jakkolwiek położone po przeciwnej stronie tej rzeki, mają jednak stale zapewnioną komunikację z Pilzнем, gościńcem rządowym i stałym mostem pod tem miastem. Wprawdzie obszary dworskie tych miejscowości przeciwne są wyłączeniu ich z okręgu sądowego w Dębicy i ze Starostwa Ropczyckiego, lecz gdy dogodność dla tych gmin mających w jednym mieście wszystkie swoje władze to jest Starostwo, Sąd, Urząd podatkowy i Radę powiatową, jest oczywistą, a powiat autonomiczny Pilzneński wskutek odłączenia od niego w roku 1881 28 gmin do innych powiatów, znajduje się w tak krytycznem położeniu finansowem, że prawie dalej funkcyonować nie może i usilnie popiera prośby wyżej wymienionych dziewięciu gmin, przeto i Wydział krajowy uważa stosownem polecić ich petycyę do uwzględnienia Wysokiemu Sejmowi.

Odnośnie więc do przedłożonego i szczegółowo umotywowanego stanu sprawy od a) do r), Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmienia niektóre ustępy uchwały swej z dnia 29. Maja 1875, którą objawioną została c. k. Rządowi opinia względem terytoryalnego podziału kraju na okręgi sądów powiatowych i c. k. Starostw, a to w następujących punktach:

1. Miejscowość Machliniec ma być wyłączoną z okręgu Sądu powiatowego w Żurawnie i z okręgu Starostwa w Żydaczowie a przydzieloną napowrót do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Stryju.

2. Miejscowość Ujcie Zielone, Łuka, Międzygórze i Trościaniec, należy wyłączyć z okręgu Sądu powiatowego w Monasterzyskach i Starostwa Buczackiego, a przydzielić do okręgu Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Tłumaczu.

3. Miejscowości Łuka z Manasterkiem (czyli Manasterzem), tudzież Uniż, na mocy rozporządzeń c. k. Ministerstwa Sprawiedliwości z d. 27. Marca 1879 l. 4.410 i z d. 27. Stycznia 1880 r. do okręgu nowego sądu powiatowego w Żłotym Potoku, a jednocześnie i do c. k. starostwa w Buczacz przydzielone, należy napowrót przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Obertynie i do c. k. starostwa w Horodence.

4. Miejscowość Hołyń, leżąca w okręgu sądu powiatowego w Roźniatowie, starostwa w Dolinie, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Brzozowie.

5. Miejscowość Soroki należącą obecnie do okręgu sądu powiatowego w Gwoźdźcu, starostwa Kołomyjskiego, przydzielić do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Horodence, gdzie dotąd do okręgu Rady powiatowej należy.

6. Miejscowości Dżurków i Żuków, położone w okręgu sądu powiatowego w Obertynie, starostwie w Horodence, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Kołomyi.

7. Miejscowości Domażyr, Zielniów i Żorniska, należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Janowie i ze starostwa w Gródku, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego delegowanego miejskiego we Lwowie i c. k. starostwa Lwowskiego.

8. Miejscowości Bureczyce Stare i nowe mają być wyłączone z okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Samborze, a przydzielone do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Rudkach.

9. Miejscowość Meducha, obecnie położona w okręgu sądu powiatowego w Bursztynie, starostwie Rohatyńskim, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Haliczu i c. k. starostwa w Stanisławowie.

10. Miejscowość Iskań, leżącą w okręgu sądu powiatowego w Birezy, starostwie Dobromilskim, należy przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Dubiecku i c. k. starostwa w Przemyślu.

11. Miejscowość Jastkowiec z przysiółkami Palenie, Kuziory, Szwedzi i Wołoszyny, należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Rozwadowie, tudzież z obszaru c. k. starostwa w Tarnobrzegu, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego w Ulanowie i starostwa w Nisku.

12. Miejscowość Kozielniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Winnikach, a przyłączyć do sądu powiatowego, delegowanego miejskiego we Lwowie.

13. Miejscowości Brzezinka i Niegoszowice z Sowiarką, wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Krzeszowicach i c. k. starostwa w Chrzanowie, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego delegowanego miejskiego, tudzież c. k. starostwa w Krakowie.

14. Miejscowości Czerkasy i Horbacze, położone w okręgu sądu powiatowego w Komarnie, starostwie w Rudkach, należy przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Szczercu i starostwa we Lwowie.

15. Miejscowość Ostra przyłączoną do nowo-utworzonego sądu powiatowego w Żłotym Potoku i do c. k. starostwa w Buczaczu, należy przydzielić napowrót do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Tłumaczu.

16. Miejscowości Jabłonica Ruska, Hroszówka i Ulucz należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Birezy i starostwa w Dobromilu, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Brzozowie.

17. Gminy Góra Motyczna, Żyraków, Wola Wielka z Wolą małą i Zawierzbem, Straszecin, Grabiny, Latoszyn, Podgrodzie, Gumniska Fox i Braciejowa, należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Dębicy i c. k. starostwa Ropczyckiego, a przydzielić do okręgu sądu powiatowego i c. k. starostwa w Pilźnie.

Z Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Lwów dnia 28. Marca 1882 r.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zybkiewicz m. p.

Zastępca członka Wydziału krajowego

Dr. Walery Waygart m. p.